

سازمان جهاد کشاورزی استان زنجان

معاونت برنامه ریزی و امور اقتصادی

معاونت بهبود تولیدات دامی

برنامه هفتم توسعه بخش کشاورزی و منابع طبیعی استان زنجان

مساله کلیدی : توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی

(انتقال ژن چندقلوزایی به گوسفند نژاد افشاری)

بهمن ماه ۱۴۰۱

بخش اول

پایش برنامه های پنجم و ششم توسعه

مسأله کلیدی

توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی

(انتقال ژن چندقلوزایی به گوسفند نژاد افشاری)

• مقدمه

بخش کشاورزی همواره به عنوان یکی از بخش های مهم اقتصادی کشور بوده و دارای اهمیت ویژه ای است. این بخش ضمن مشارکت در ایجاد اشتغال، تولید ناخالص ملی، تأمین مواد اولیه صنایع مختلف و تأمین ارز خارجی نقش مهمی در تأمین امنیت غذایی جامعه و ایجاد بازار مصرف برای تولیدات سایر بخش ها دارد. به اعتقاد اغلب کارشناسان توسعه، رشد و توسعه بخش کشاورزی پیش شرط توسعه اقتصادی کشور می باشد. در استان زنجان، نقش و اهمیت بخش کشاورزی به مراتب بیشتر و حیاتی تر است، چرا که جمعیت نسبی ساکن در مناطق روستایی و سهم شاغلان بخش کشاورزی استان بالاتر از متوسط کشوری می باشد. علاوه بر این سهم ارزش افزوده بخش کشاورزی در تولید ناخالص داخلی استان و سهم درآمدهای حاصل از فعالیت های کشاورزی در درآمد خانوارهای روستایی قابل توجه بوده و چنانچه بخش کشاورزی به هر دلیل (از جمله عدم توجه کافی به این بخش) توانایی لازم را برای انجام وظایف خود در فرایند توسعه نداشته باشد، کل اقتصاد استان با مشکل جدی مواجه خواهد شد.

۱- بررسی عملکرد گذشته و تبیین وضع موجود

۱-۱- توصیف، تحلیل و تبیین وضع موجود

استان زنجان با وسعت ۲۲۱۶۴ کیلومتر مربع در منطقه شمال غرب ایران قرار داشته و حدود ۱/۳۴ درصد از مساحت کل کشور را به خود اختصاص داده است. بر اساس آمار و اطلاعات رسمی به همین میزان یعنی حدود ۱/۳ درصد از جمعیت کشور نیز در این استان زندگی می کنند. به دلیل وضعیت آب و هوایی و شرایط اقلیمی استان که یکی از مناسب ترین اقلیمهای پرورش دام در سطح کشور می باشد بیش از ۱ درصد از ذخایر دام سنگین (اصیل و آمیخته)؛ ۳/۷۶ درصد از ذخایر دام سنگین (بومی) و ۱/۵ درصد از ذخایر دام سبک کشور در این استان بوده و بیش از ۱/۴ درصد از شیر و ۱/۷۸ درصد از گوشت کشور در سطح استان تولید می شود (بر اساس اطلاعات مرکز آمار) وجود صنایع تبدیلی مناسب (واحدهای بسته بندی گوشت و صنایع لبنی متعدد)، وجود ۱۳ واحد تولیدی خوراک دام فعال در استان با ظرفیت ۲۰۹ هزارتن در سال، بارندگی مناسب و وجود مراتع غنی، وجود بیش از ۱۳۰ مرکز جمع آوری شیر با ظرفیت ۵۰۲ تن در روز و فعالیت بیش از ۴۷ نفر متخصص تلقیح مصنوعی در سطح استان این استان را به منطقه مستعد توسعه پرورش دام تبدیل کرده است.

هزینه های نگهداری دام بخصوص هزینه های خوراک همیشه رقم بالایی را به خود اختصاص می دهد. برای اینکه گوسفندداری بتواند به خوبی در شرایط مختلف پرورشی قابلیت رقابت داشته باشد بایستی بتواند در شرایط پرورشی بسته یا نیمه بسته نیز سودآور باشد. برای سودآور نمودن پرورش گوسفند بهبود فرآیندهای صفات تولیدی، بهداشتی، مدیریتی و تغذیه ای امر اجتناب ناپذیر می باشد.

جهت بهبود پارامترهای تولید مثلی، معاونت بهبود تولیدات دامی سازمان با همکاری دانشگاه زنجان از سال ۱۳۸۵ اقدام به حمایت از طرح تثبیت ژن چندقلوزایی FecB بر روی نژاد گوسفند بومی استان یعنی نژاد افشاری کرد که علاوه برافزایش چند قلوزایی (از ۱ بره در هر زایش به حدود ۲ بره در هر زایش)، باعث بهبود سرعت رشد آن نیز شد و از سال ۱۳۹۲ با انجام جفتگیری کنترل شده، قوچ های حاوی ژن با میش های دامداران پیشرو روستایی، موفق به انتقال ژن چند قلوزایی به دامداری های روستایی شد بطوریکه در حال حاضر بالغ بر ۱۰۰ هزار رأس از گوسفندان حاوی ژن در روستاها موجود می باشد. در سالجاری با اجرای طرح مردمی سازی یارانه ها و حذف ارز ترجیهی، با وجود چند برابری قیمت نهاده های دامی و قیمت دام تا حدودی ثابت ماند که منتج به حذف دام های مولد گردید. البته این موضوع شامل دام های مولد پربازده نبوده و این مهم اهمیت بحث اصلاح نژاد در این حیطه را بیشتر آشکار می نماید. بنابراین، برای افزایش بهره وری در واحدهای تولیدی دامی و افزایش توان رقابت پذیری پرورش دام سبک در شرایط موجود نیاز است که حداقل ۵۰ درصد از بهره برداران دام سبک از مزایای این طرح دانش بنیان استفاده نمایند.

جدول (۱): وضعیت تولید و اشتغال بخش کشاورزی استان زنجان

اشتغال (سال ۱۴۰۰)			تولید (سال ۱۴۰۰) - میلیارد ریال		
بخش کشاورزی	استان	۹۶ هزار نفر	۱۲۲،۴۱۷	استان زنجان	ارزش افزوده بخش کشاورزی
	کل کشور	۳۸۲۷ هزار نفر	۷،۵۴۷،۶۴۳	کل کشور	
	سهم استان از کشور	۲/۵ %	۱/۶۲	سهم استان از کشور (درصد)	
کل شاغلین استان			۸۷۰،۷۷۸	تولید ناخالص داخلی استان به قیمت جاری	تولید ناخالص داخلی استان به قیمت جاری
سهم بخش کشاورزی از کل اشتغال استان			۱۴/۰۶ %	سهم بخش کشاورزی از تولید ناخالص داخلی استان	سهم بخش کشاورزی از تولید ناخالص داخلی استان

ماخذ: سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان - مرکز آمار ایران

برآساس داده های جدول (۱) بخش کشاورزی در اقتصاد استان زنجان سهم و نقش مهمی دارد. به نحوی که ۱۴/۰۶ درصد تولید ناخالص داخلی استان از این بخش حاصل شده و حدود ۲۷/۴ درصد نیروی کار استان در این بخش مشغول فعالیت هستند (برآورد سال ۱۴۰۰).

۱-۱- وضعیت موضوع کلیدی توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی (انتقال ژن چندقلو زایی به گوسفند نژاد افشاری)

جدول (۲): عملکرد توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی (انتقال ژن چندقلو زایی به گوسفند نژاد افشاری) در دوره ۱۴۰۰-۱۳۹۰

عنوان شاخص	واحد	سال های برنامه پنجم					رشد متوسط برنامه پنجم ۹۰-۹۴	سال های برنامه ششم						رشد متوسط برنامه ششم ۹۵-۱۴۰۰
		۹۰	۹۱	۹۲	۹۳	۹۴		۹۵	۹۶	۹۷	۹۸	۹۹	۱۴۰۰	
توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی (انتقال ژن چندقلو زایی به گوسفند نژاد افشاری)	تعداد دام	۱۰۰	۱۰۰	۶۰۰	۱۰۰۰	۵۰۰۰	۱۶۵/۹	۹۴۰۰	۱۰۵۰۰	۱۴۰۰۰	۱۵۰۰۰	۲۰۰۰۰	۲۵۰۰۰	۲۱/۶

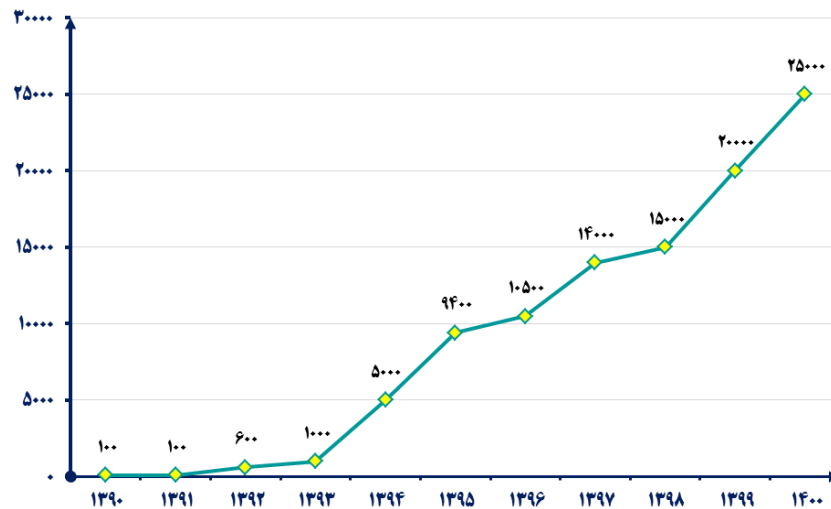
ادامه جدول (۲): عملکرد توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی (انتقال ژن چندقلو زایی به گوسفند نژاد افشاری) در دوره ۱۴۰۰-۱۳۹۰ (تجمعی)

توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی (انتقال ژن چندقلو زایی به گوسفند نژاد افشاری)	تعداد دام	۱۰۰	۲۰۰	۸۰۰	۱۸۰۰	۶۸۰۰	-	۱۶۲۰۰	۲۶۷۰۰	۴۰۷۰۰	۵۵۷۰۰	۷۵۷۰۰	۱۰۰۷۰۰	-
---	-----------	-----	-----	-----	------	------	---	-------	-------	-------	-------	-------	--------	---

ماخذ: سازمان جهاد کشاورزی استان زنجان

نمودار (۱) - روند توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی (انتقال ژن چندقلوزایی به گوسفند نژاد افشاری) در دوره ۱۴۰۰ - ۱۳۹۰ (رأس)

نمودار (۱) که بر اساس اطلاعات جدول (۲) ترسیم شده است روند توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی (انتقال ژن چندقلوزایی به گوسفند نژاد افشاری) را طی دوره ۱۳۹۰-۱۴۰۰ نشان می دهد که بر اساس اطلاعات موجود و نمودار فوق در طول برنامه پنجم و ششم رشد افزایشی داشته و به ترتیب متوسط رشد معادل ۱۶۵/۹٪ و ۲۱/۶٪ را نشان می دهد.

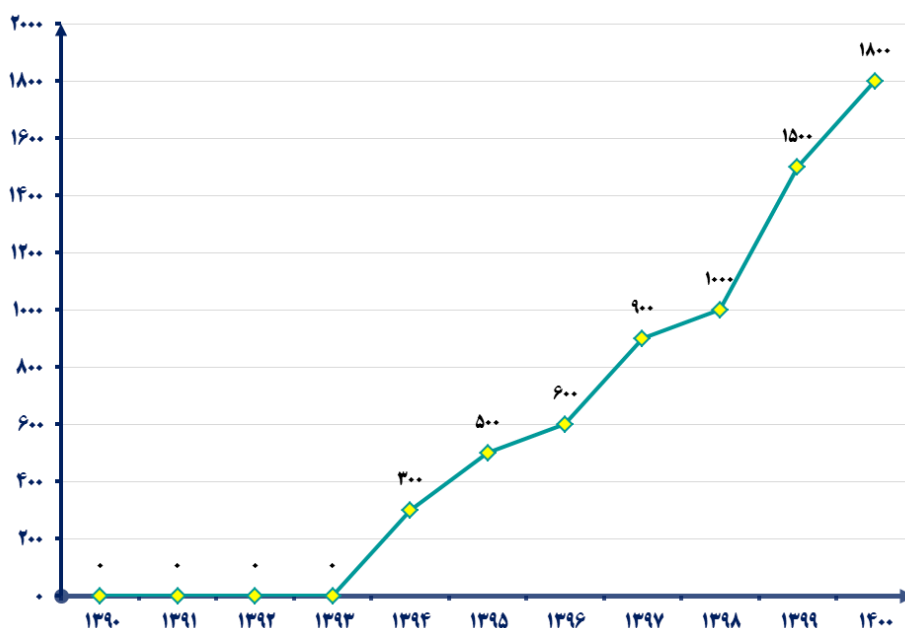
جدول (۳): عملکرد توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی (انتقال ژن چندقلوزایی به گوسفند نژاد افشاری) در دوره ۱۴۰۰ - ۱۳۹۰ به تفکیک شهرستانهای تابعه

رشد متوسط برنامه ششم ۹۵-۱۴۰۰	سال های برنامه ششم						رشد متوسط برنامه پنجم ۹۰-۹۴	سال های برنامه پنجم					واحد	شهرستان ها
	۱۴۰۰	۹۹	۹۸	۹۷	۹۶	۹۵		۹۴	۹۳	۹۲	۹۱	۹۰		
۲۹	۱۸۰۰	۱۵۰۰	۱۰۰۰	۹۰۰	۶۰۰	۵۰۰		۳۰۰	۰	۰		۰	رأس	ابهر
۲۸	۱۷۰۰	۱۵۰۰	۱۰۰۰	۹۰۰	۶۰۰	۵۰۰		۲۰۰	۰	۰		۰	رأس	ایجرود
۳۲	۴۰۰۰	۳۰۰۰	۱۶۰۰	۱۵۰۰	۱۱۰۰	۱۰۰۰		۵۰۰	۰	۰		۰	رأس	خداآباد
۳۲	۱۲۰۰	۱۰۰۰	۸۰۰	۷۰۰	۴۰۰	۳۰۰		۰	۰	۰		۰	رأس	خرمدره
۸	۶۰۰۰	۵۵۰۰	۴۷۰۰	۴۵۰۰	۴۳۰۰	۳۹۰۰	۱۱۰	۲۰۰۰	۶۰۰	۲۰۰	۱۰۰	۱۰۰	رأس	زنجان
۳۸	۵۰۰۰	۲۵۰۰	۱۷۰۰	۱۵۰۰	۱۱۰۰	۱۰۰۰		۱۰۰۰	۰	۰		۰	رأس	سلطانیه
۴۳	۱۲۰۰	۱۰۰۰	۶۰۰	۵۰۰	۳۰۰	۲۰۰		۰	۰	۰		۰	رأس	طارم
۱۵	۴۱۰۰	۴۰۰۰	۳۶۰۰	۳۵۰۰	۲۱۰۰	۲۰۰۰	۱۰۰	۱۰۰۰	۴۰۰	۴۰۰		۰	رأس	ماه نیشان
۲۱/۶	۲۵۰۰۰	۲۰۰۰۰	۱۵۰۰۰	۱۴۰۰۰	۱۰۵۰۰	۹۴۰۰	۱۶۵/۹	۵۰۰۰	۱۰۰۰	۶۰۰	۱۰۰	۱۰۰	رأس	کل استان

مأخذ: سازمان جهاد کشاورزی استان زنجان - محاسبات گزارش

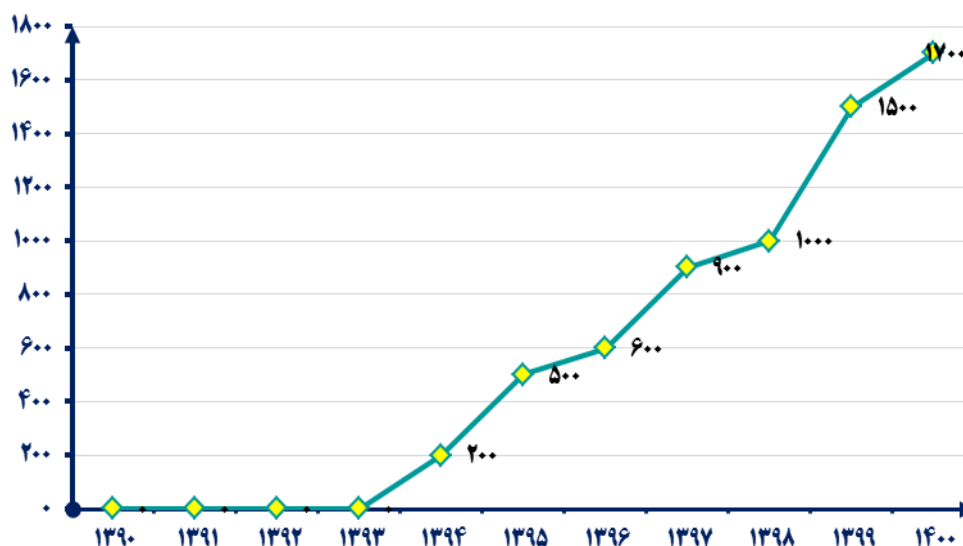

نمودار (۲) - روند توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی (انتقال ژن چندقلوزایی به گوسفند نژاد افشاری) شهرستان ابهر در دوره ۱۴۰۰ - ۱۳۹۰ (رأس)

در نمودار (۲) روند توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی (انتقال ژن چندقلوزایی به گوسفند نژاد افشاری) شهرستان ابهر از سال ۱۳۹۰ الی ۱۴۰۰ نمایش داده شده است؛ این برنامه در شهرستان ابهر در طول برنامه ششم رشد متوسط ۲۹٪ را نشان می دهد.

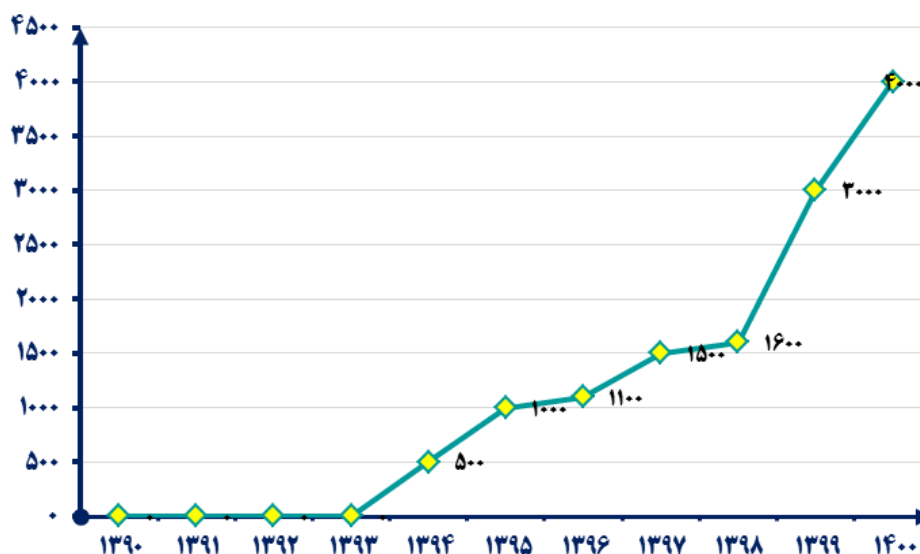
نمودار (۳) - روند توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی (انتقال ژن چندقلوزایی به گوسفند نژاد افشاری) شهرستان ایجرود در دوره ۱۴۰۰ - ۱۳۹۰ (رأس)

در نمودار (۳) روند توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی (انتقال ژن چندقلوزایی به گوسفند نژاد افشاری) شهرستان ایجرود از سال ۱۳۹۰ الی ۱۴۰۰ نمایش داده شده است؛ رشد متوسط در این شهرستان در طول برنامه ششم ۲۸٪ بوده است.

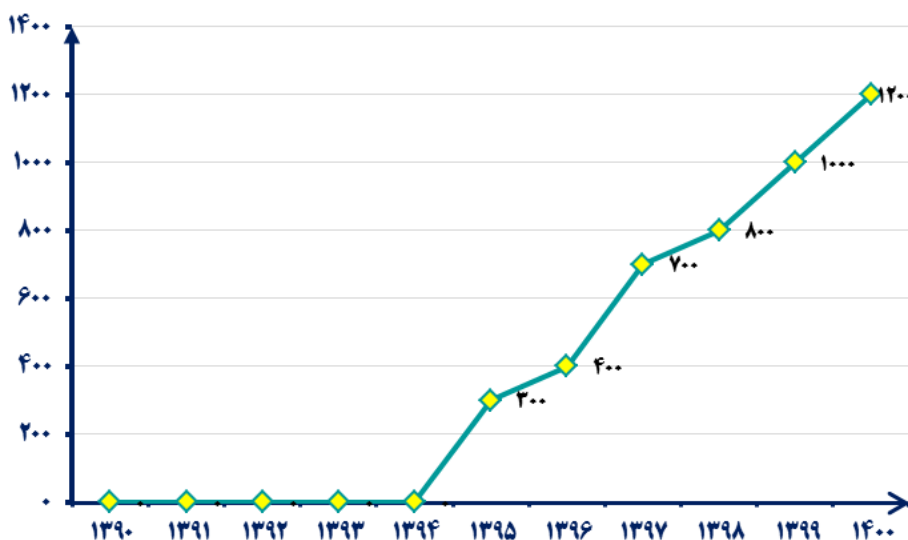

نمودار (۴) - توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی (انتقال ژن چندقلوزایی به گوسفند نژاد افشاری) شهرستان خدابنده در دوره ۱۴۰۰ - ۱۳۹۰ (رأس)

در نمودار (۴) روند توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی (انتقال ژن چندقلوزایی به گوسفند نژاد افشاری) شهرستان خدابنده از سال ۱۳۹۰ الی ۱۴۰۰ نمایش داده شده است؛ شهرستان خدابنده در طول برنامه پنج ساله ششم متوسط رشد ۳۲٪ داشته است.

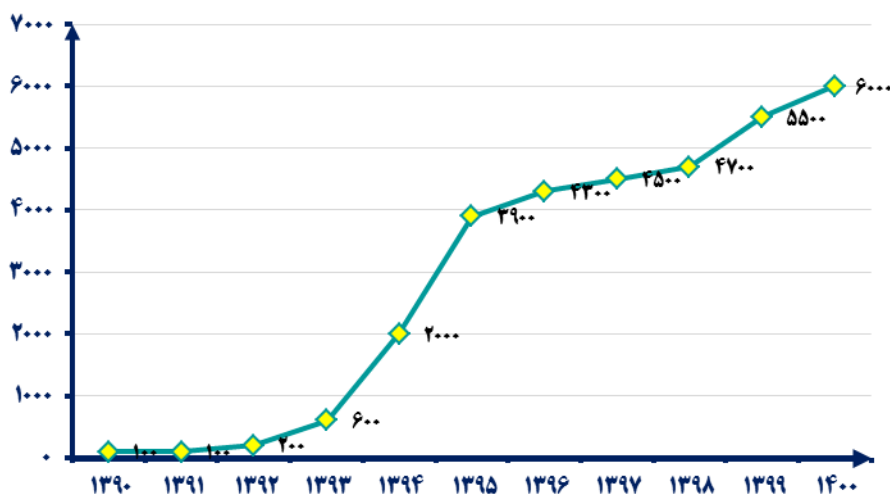
نمودار (۵) - روند توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی (انتقال ژن چندقلوزایی به گوسفند نژاد افشاری) شهرستان خرمدره در دوره ۱۴۰۰ - ۱۳۹۰ (رأس)

در نمودار (۵) روند توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی (انتقال ژن چندقلوزایی به گوسفند نژاد افشاری) شهرستان خرمدره از سال ۱۳۹۰ الی ۱۴۰۰ نمایش داده شده است این شهرستان در طول برنامه پنج ساله ششم متوسط رشد ۳۲٪ داشته است.

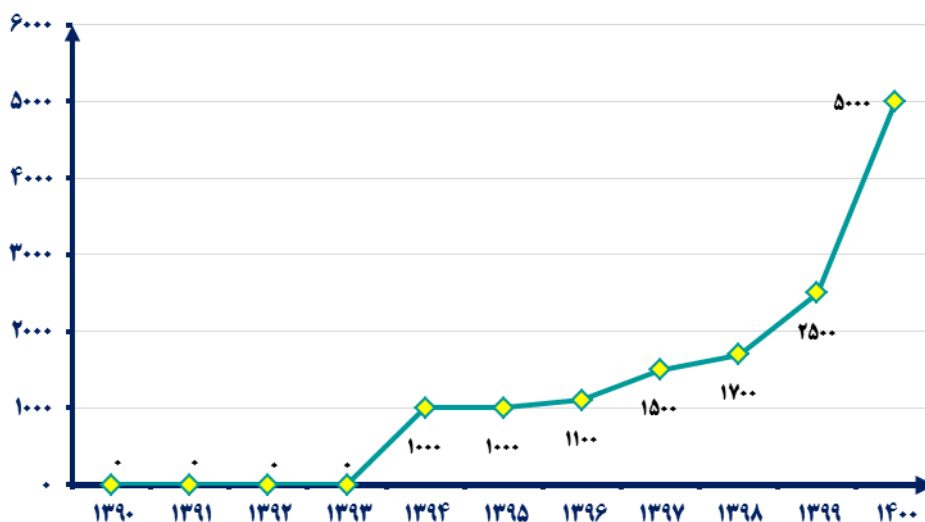

نمودار (۶) - روند توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی (انتقال ژن چندقلوزایی به گوسفند نژاد افشاری) شهرستان زنجان در دوره ۱۴۰۰ - ۱۳۹۰ (رأس)

در نمودار (۶) روند توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی (انتقال ژن چندقلوزایی به گوسفند نژاد افشاری) شهرستان زنجان از سال ۱۳۹۰ الی ۱۴۰۰ نمایش داده شده است در این شهرستان به دلیل وجود شرکتهای دانش بنیان و واحدهای صنعتی تاسیس شده برنامه پنجم رشد بیشتری داشته است؛ این شهرستان در طول برنامه پنج ساله پنجم و ششم به ترتیب رشد متوسط ۱۱۰٪ و ۸٪ داشته است.

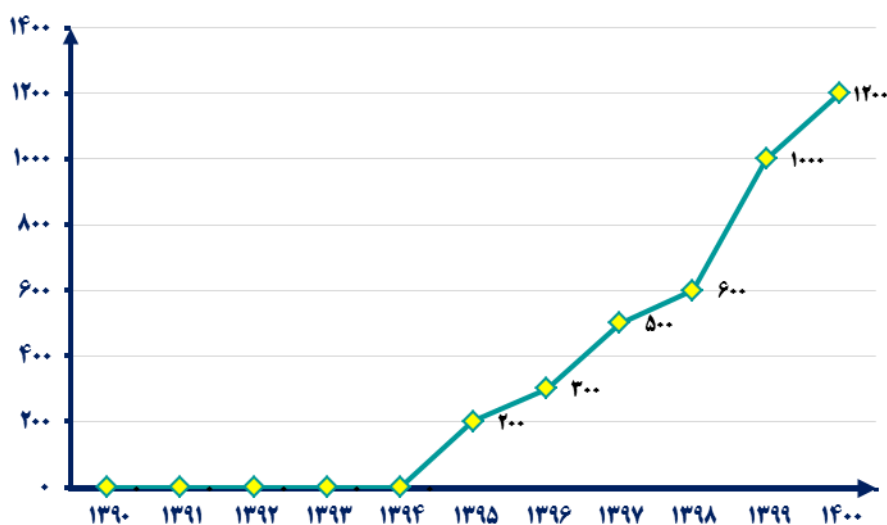
نمودار (۷) - روند توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی (انتقال ژن چندقلوزایی به گوسفند نژاد افشاری) شهرستان سلطانیه در دوره ۱۴۰۰ - ۱۳۹۰ (رأس)

در نمودار (۷) روند توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی (انتقال ژن چندقلوزایی به گوسفند نژاد افشاری) شهرستان سلطانیه از سال ۱۳۹۰ الی ۱۴۰۰ نمایش داده شده است. در این شهرستان به دلیل وجود واحدهای صنعتی تاسیس شده بر اساس برنامه مذکور در طول برنامه ششم رشد بیشتری داشته است این برنامه در طول برنامه پنج ساله ششم متوسط رشد ۳۸٪ داشته است.

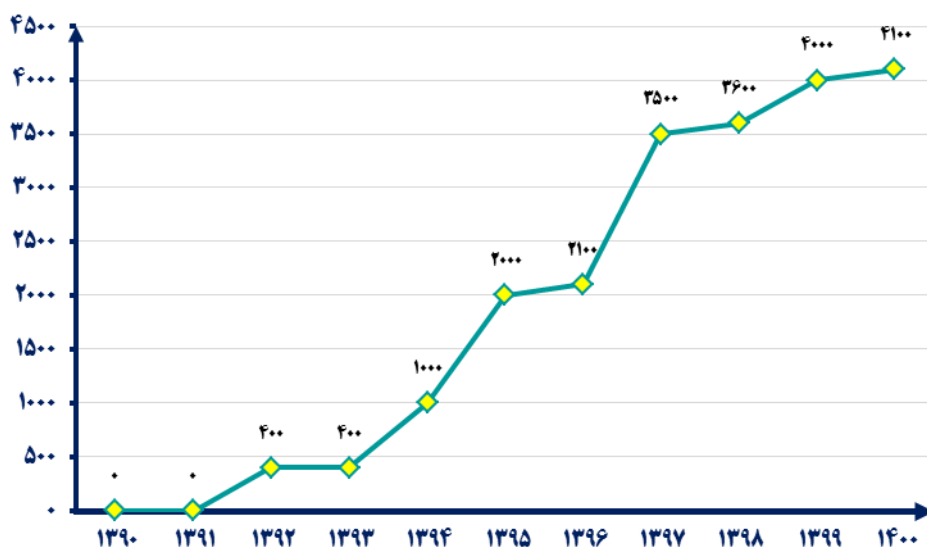

نمودار (۸) - روند توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی (انتقال ژن چندقلو زایی به گوسفند نژاد افشاری) شهرستان طارم در دوره ۱۴۰۰ - ۱۳۹۰ (رأس)

در نمودار (۸) روند توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی (انتقال ژن چندقلو زایی به گوسفند نژاد افشاری) طارم از سال ۱۳۹۰ الی ۱۴۰۰ نمایش داده شده است؛ این شهرستان در طول برنامه پنج ساله ششم رشد متوسط ۴۳٪ داشته است.

نمودار (۹) - روند توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی (انتقال ژن چندقلو زایی به گوسفند نژاد افشاری) شهرستان ماهنشان در دوره ۱۴۰۰ - ۱۳۹۰ (رأس)

در نمودار (۹) روند توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی (انتقال ژن چندقلو زایی به گوسفند نژاد افشاری) شهرستان ماهنشان از سال ۱۳۹۰ الی ۱۴۰۰ نمایش داده شده است. شهرستان ماهنشان اولین شهرستانی بود که نتایج طرح مذکور به دامداریهای روستایی انتقال داده شد. این شهرستان در طول برنامه پنج ساله پنجم و ششم به ترتیب رشد متوسط ۱۰۰٪ و ۱۵٪ داشته است.

۱-۲- مقایسه جایگاه شهرستانها با همدیگر و استان در شاخص توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی (انتقال ژن چندقلوزایی به گوسفند نژاد افشاری)

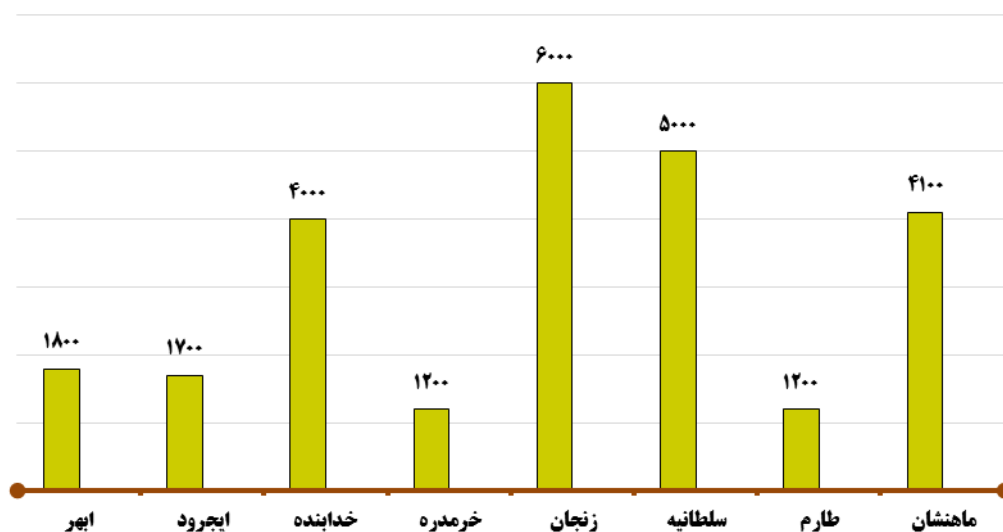
در جدول زیر اطلاعات شاخص توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی (انتقال ژن چندقلوزایی به گوسفند نژاد افشاری) به تفکیک استان و شهرستانها ارائه شده و بر اساس آن جایگاه شهرستانهای استان با همدیگر مقایسه خواهد شد (بر اساس آخرین وضعیت موجود).

جدول (۴) مقایسه جایگاه شهرستانها در استان در شاخص توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی (انتقال ژن چندقلوزایی به گوسفند نژاد افشاری) - ۱۴۰۰

شاخص	واحد	سال پایه	کل استان	ابهر	ایجرود	خدابنده	خرمدره	زنجان	سلطانیه	طارم	ماهانشان
توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی (انتقال ژن چندقلوزایی به گوسفند نژاد افشاری)	رأس	۱۴۰۰	۲۵۰۰۰	۱۸۰۰	۱۷۰۰	۴۰۰۰	۱۲۰۰	۶۰۰۰	۵۰۰۰	۱۲۰۰	۴۱۰۰

نمودار (۱۰) - توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی (انتقال ژن چندقلوزایی به گوسفند نژاد افشاری)

به تفکیک شهرستانها در سال ۱۴۰۰ (رأس)

۱-۳- دلایل موفقیت‌ها و عدم موفقیت‌ها در اهداف و عملکرد شاخص توسعه دانش و فن‌آوری در عرصه های تولیدی

(انتقال ژن چندقلوزایی به گوسفند نژاد افشاری)

موفقیت‌ها:

طی دوره ۱۴۰۰-۱۳۹۰ توسعه دانش و فن‌آوری در عرصه های تولیدی (انتقال ژن چندقلوزایی به گوسفند نژاد افشاری) استان به‌طور میانگین سالانه ۷۴ درصد افزایش یافته و از ۱۰۰ رأس در سال ۱۳۹۰ به ۱۰۰۷۰۰ رأس در سال ۱۴۰۰ رسیده است. از دلایل مهم این موفقیت‌ها می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- ارتباط نزدیک بین دانشگاه و صنعت
- ایجاد و ارتقاء دانش فنی در زیر بخش پرورش دام سبک استان (صنعتی و روستایی)
- انجام عملیات اصلاح نژاد بر پایه دام بومی و حفظ ذخایر ژنتیکی دام استان
- بهره گیری از توان و دانش بومی پرورش دام سبک
- جذب و حمایت از سرمایه گذاران در سطح استان
- استفاده از توان بخش خصوصی و حداقل اتکا به حمایت‌های دولتی
- حمایت از شرکتهای دانش بنیان
- کاهش وابستگی دام به مرتع و کاهش آسیب به مراتع
- تبدیل شدن استان به قطب پرورش علمی دام سبک در کشور
- افزایش بهره وری در پرورش دام سبک

عدم موفقیت‌ها:

علی‌رغم افزایش میزان تولید و سود آوری در توسعه دانش و فن‌آوری در عرصه های تولیدی (انتقال ژن چندقلوزایی به گوسفند نژاد افشاری) توسعه این طرح دارای محدودیتهایی نیز بوده است. دلایل مهم این عدم موفقیت‌ها عبارتند از:

- عدم امکان صدور مجوز تخصیص آب جدید از وزارت نیرو به بخش کشاورزی و به تبع آن عدم تخصیص آب به پروژه احداث دامداریهای جدید خصوصاً دامداری های بزرگ مقیاس
- فرآیند طولانی در صدور مجوز دامداری‌های جدید
- نرخ بالای سود تسهیلات بانکی و مشکل تأمین اعتبار لازم برای سرمایه‌گذاری و تأمین نقدینگی و ارزیابی وثایق بانکی لازم توسط سرمایه گذاران بخش خصوصی
- عدم تخصیص کامل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بخش کشاورزی و منابع طبیعی استان
- بروز خشکسالی های متوالی در سالهای اخیر و کاهش تولید علوفه مراتع قابل استفاده در تغذیه دام
- ضعف تشکل دام سبک در سطح کشور و استان
- اجرای طرح مردمی سازی و توزیع عادلانه یارانه ها در سالجاری و افزایش چند برابری قیمت نهاده های دامی و عدم افزایش متناسب قیمت دام زنده

- مناسب نبودن جایگاه های پرورش دام سبک روستایی
- پایین بودن سطح سواد و دانش پرورش دهندگان دام سبک، درحالیکه بیش از ۷۰ درصد تولیدات دامی استان روستایی می باشد.
- عدم توسعه متناسب صنایع تبدیلی محصولات دام سبک در استان خصوصاً در حوزه گوشت قرمز ، پوست و ...
- نبودن پشتیبان و زنجیره های متناسب برای حمایت از تولیدات دام سبک

۱-۴- مهم ترین تنگناها و چالش های فعلی توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی (انتقال ژن چندقلو زایی به گوسفند نژاد افشاری)

جدول (۵): مهم ترین تنگناها و چالش های فعلی توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی (انتقال ژن چندقلو زایی به گوسفند نژاد افشاری)

- بحران کم آبی و عدم امکان تخصیص آب جدید به بخش کشاورزی - پایین بودن بهره وری تولید به دلیل استفاده از شیوه های سنتی تولید - سیاست های کلان دولت و تغییرات مستمر در سیاست گذاری ها مانند سیاست های قیمتی، بانکی، تجاری و ... - کاهش اعتبارات بخش کشاورزی و منابع طبیعی و کند شدن روند تشکیل سرمایه ثابت - سیاست های تثبیت قیمت محصولات کشاورزی و افزایش شدید قیمت نهاده های کشاورزی در قالب سیاست های آزادسازی - تضعیف سیاست های حمایت از بخش کشاورزی به ویژه بالا بودن نرخ سود تسهیلات بانکی - نبود برنامه جامع اصلاح نژادی قابل اجرا برای گوسفندان کشور - ضعف شدید در هماهنگی بین دستگاه های مرتبط با بخش کشاورزی به ویژه در زمینه صدور مجوزهای لازم - بالا بودن ریسک فنی، مالی و ریسک بازار در بخش کشاورزی و بالتبع پایین بودن انگیزه سرمایه گذاری در حوزه پرورش دام - نبود هدف و سیاست واحد در پیکره دولت در مورد مسائل بخش کشاورزی شامل سیاست های غیر همسو در نظام اجرایی و دستگاه های مرتبط با بخش از قبیل بخش صنعت، آب، تأمین اجتماعی، آموزش عالی و در نتیجه درهم ریختگی در فرایندهای تصمیم گیری برای توسعه بخش کشاورزی و حفاظت از منابع پایه - کاستی های مفرط در انجام تحقیقات کاربردی و کندی در تولید و انتقال یافته های تحقیقاتی به بخش پرورش دام - نقش کم رنگ ظرفیت دانشگاه ها در تولید پژوهش های کاربردی در حوزه پرورش دام - محدودیت منابع مالی بانک های عامل - ممانعت تسهیلات سررسید شده برای دریافت تسهیلات جدید به منظور تکمیل و تجهیز واحدهای دامداری - ارزش گذاری پایین وثایق ملکی توسط شعب بانکی - محدودیت سنی متقاضیان برای دریافت تسهیلات - عدم قبول طرح های توجیهی تهیه شده توسط نظام مهندسی در بانک عامل - عدم امکان تأمین تضامین لازم از طرف متقاضیان	تنگناها و چالش های فعلی
---	---

۵-۱- ساختار ظرفیت‌ها و محدودیت‌های حقوقی و قانونی

۱-۵-۱- احصاء وظایف، اختیارات و الزامات قانونی

جدول (۶): احصاء وظایف، اختیارات و الزامات قانونی توسعه دانش و فن‌آوری در عرصه های تولیدی (انتقال ژن چندقلو زایی به گوسفند نژاد افشاری)

وظایف	- ارتقاء بهره وری به ازاء هر رأس میش مولد - بستر سازی جهت کاهش پرورش گوسفند در مراتع - ساماندهی حرفه گوسفندداری در سامانه های غیر مرتعی از طریق اقتصادی نمودن تولید با کاهش هزینه ها و افزایش درآمد و در نتیجه افزایش بهره وری به ازاء هر رأس مولد با بهبود شاخص هایی مانند: - افزایش چندقلو زایی، بهبود صفات مادری، داشتن سرعت رشد و ضریب تبدیل مناسب، بهبود کیفیت لاشه، کاهش دنبه بدون افزایش چربی لاشه و ... - راهبری و نظارت بر امور مربوط به بهبود و افزایش تولید محصولات دامی در چارچوب سیاست‌های کلان وزارت جهاد کشاورزی - انجام پروژه‌های مطالعاتی و اجرایی بر اساس سیاست‌ها و ضرورت‌های برنامه‌های بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت - سیاست گذاری، مطالعه، برنامه ریزی، نظارت بر توسعه و حمایت از صنایع تبدیلی و تکمیلی محصولات دامی - توسعه روش‌های نوین برای بهره برداری مطلوب و کارآمد از منابع - ارتقای بهره وری در فرآیند تولید با تأکید بر بهبود بهره وری از آب - ارتقاء دانش فنی و توانمندسازی بهره برداران در حوزه دام - بررسی و شناخت مزیت‌های موجود و تحلیل شرایط آتی تولید و مصرف بازار محصولات دامی (بازارهای هدف داخلی و خارجی) و تدوین برنامه‌های اجرایی لازم در سطح استان - برنامه ریزی و هماهنگی با دستگاه‌های ملی و استانی جهت تنظیم بازار نهاده‌ها و محصولات دامی
اختیارات	- بهره گیری از امکانات دولتی و بخش خصوصی با اعتبارات تخصیصی ملی و استانی تحت مصوبات و دستورالعمل‌های موجود در راستای توسعه دامداریهای روستایی و صنعتی - پرداخت تسهیلات با نرخ سود ترجیحی در سقف اعتبارات استان به بهره برداران بخش کشاورزی جهت خرید ماشین آلات و ادوات بروز دامپروری - هماهنگی و همکاری با سایر دستگاه‌های اجرایی به منظور رفع موانع موجود در مسیر فعالیت واحدهای دامداری - توزیع هدفمند نهاده های دامی در اختیار استان با رعایت عدالت در توزیع
الزامات قانونی	- الزام به رعایت سند آمایش سرزمین - الزام به رعایت اهداف برنامه اقتصاد مقاومتی - الزام به رعایت اهداف مورد انتظار دولت از وزارت جهاد کشاورزی در قالب سند انتظار - الزام به رعایت سیاست‌های کلی برنامه‌های توسعه ای کشور - الزام به رعایت سند چشم انداز ۱۴۰۴ - الزام به رعایت بیانیه گام دوم انقلاب - رعایت دستورالعمل‌های ابلاغی از واحدهای ملی - بند ب ماده ۱۴ قانون افزایش بهره وری کشاورزی، مبنی بر خروج سالیانه ۳ میلیون واحد دامی متکی به مراتع کشور از عرصه مراتع و ظرفیت سازی پرورش ۳,۱ میلیون واحد دامی در خارج از مرتع - ماده ۱۷ قانون نظام جامع دامپروری کشور به منظور حفظ و حرأست از منابع ژنی دامهای بومی کشور - لزوم رعایت قوانین نظام جامع دامپروری کشور در صدور مجوزها

- لزوم رعایت برنامه‌های سالانه تولیدی ابلاغی از سوی معاونت امور تولیدات دامی وزارت جهاد کشاورزی
- لزوم جذب سرمایه های بخش خصوصی در پروژه‌های دامپروری
- رعایت کلیه بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های ابلاغی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی در اجرای پروژه‌ها
- قانون انتزاع وظایف بازرگانی و الحاقیه جهاد کشاورزی
- قانون مقررات صادرات و واردات و قوانین مرتبط
- لزوم رعایت قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز
- الزام به رعایت مقررات و ضوابط و معیارهای استقرار واحدهای تولیدی و صنعتی (موضوع ماده ۱۱ قانون هوای پاک)
- الزام به رعایت قوانین طرح تعادل بخش آب های زیرزمینی و نیز قانون توزع عادلانه آب

۲- گزارش پیش‌بینی آینده، ظرفیت‌ها و چالش‌های پیش‌رو

۱-۲ تبیین و ترسیم فاصله بین شرایط موجود و وضعیت مطلوب

نژاد غالب گوسفند استان، افشاری می باشد که این نژاد در وسعتی قریب به ۲۰۰۰۰ کیلومتر مربع در بین استان زنجان و قسمتی از استان های آذربایجان شرقی، آذربایجان غربی و کردستان پراکنده است بیشترین جمعیت و منطقه پراکنش گوسفند افشاری در استان زنجان قرار دارد طبق آمار حدود ۷۵۰۰۰ رأس گوسفند از این نژاد در استان زنجان موجود است.

گوسفند افشاری یکی از نژادهای سنگین وزن گوسفندان ایران است که وزن تولد، سرعت رشد و وزن از شیرگیری در این گوسفند در مقایسه با سایر نژادهای ایران قابل توجه است. این نژاد از پتانسیل مناسبی برای تولید گوشت برخوردار بوده و می تواند نقش مهمی را در تامین گوشت قرمز منطقه ایفا نماید و همچنین دارای تولید شیر مطلوب، سازگاری و عادت پذیری با شرایط آب و هوای مناطق سردسیر و کوهستانی و مقاومت در برابر امراض و انگل های منطقه می باشد این نژاد پایه مناسبی برای کار اصلاحی در زمینه افزایش سرعت رشد، چند قلوزایی و افزایش راندمان لاشه است، در همین راستا طرح انتقال ژن چند قلوزایی به گوسفند نژاد افشاری برای اولین بار از یک نژاد حاوی ژن FecB (مهمترین ژن شناخته شده موثر بر چند قلوزایی که نسبت به سایر ژن های شناخته شده در این ارتباط از مزایای بیشتری برخوردار است) عملیاتی گردید. که علاوه بر افزایش چند قلوزایی در گوسفندان افشاری از ۱٫۲ به ۱٫۹ در دام های هتروزیگوت و بالای ۲ در دامهای هموزیگوت بره‌های حاصل از این دام نیز از نظر سرعت رشد از شرایط مناسب‌تری برخوردار هستند و دام های حاصل نسبت به گوسفندان افشاری بومی میزان چربی کمتری در ناحیه دنبه، احشا و پشت ذخیره می‌کنند.

اهداف اصلاح نژاد گوسفند افشاری به شرح ذیل می باشند:

- ✓ ایجاد و توسعه دامداری های نیمه بسته و بسته صنعتی
- ✓ کاهش وابستگی دام و کاهش آسیب وارده به مراتع
- ✓ استفاده بهتر از پس چر مزارع و پسماندهای زراعی و باغی
- ✓ انتقال ژن چند قلو زایی (FecB) به گوسفندان افشاری و افزایش راندمان تولید مثلی
- ✓ بهبود ضریب تبدیل و افزایش وزن کشتار دام پرورار شده و بهبود اقتصاد دامدار
- ✓ افزایش توجیه پذیری پرورش دام سبک در شرایط پرورش بسته و نیمه بسته

در حال حاضر بالغ بر ۳۵۰ گله روستایی و صنعتی در استان زنجان و تعداد زیادی از گله داران بزرگ ۲۴ استان دیگر کشور از دستاورد اصلاح نژاد گوسفند افشاری بهره می برند و همچنین برای رصد این ژن دو آزمایشگاه در زنجان و یک آزمایشگاه در خراسان شمالی و یک آزمایشگاه در خراسان رضوی راه اندازی شده است. با توجه به برنامه های پیش بینی شده، انتظار می رود گسترش این ژن در جامعه گوسفندان افشاری در آینده نزدیک به سطح مطلوبی برسد.

جدول (۷): ظرفیت توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی (انتقال ژن چندقلو زایی به گوسفند نژاد افشاری) به تفکیک شهرستان

ردیف	نام شهرستان	جمعیت دام سبک (گوسفند و بز)	جمعیت گوسفند	جمعیت گوسفند مولد	ظرفیت اجرای طرح با توجه به سیستم پرورش	هدف برنامه هفتم	تعداد حفظ و ایجاد اشتغال (نفر)
۱	ابهر	۹۷۶۷۵	۸۵،۷۵۰	۴۲۸۷۵	۱۷۱۵۰	۸۵۷۵	۵۷
۲	ایجرود	۶۳۹۹۴	۵۲،۰۶۲	۲۶۰۳۱	۱۰۴۱۲	۵۲۰۶	۳۵
۳	خدابنده	۲۶۹۵۲۲	۲۳۵،۱۹۰	۱۱۷۵۹۵	۴۷۰۳۸	۲۳۵۱۹	۱۵۷
۴	خرمدره	۱۸۰۰۰	۱۵،۱۴۲	۷۵۷۱	۳۰۲۸	۱۵۱۴	۱۰
۵	زنجان	۲۱۶۹۲۴	۱۸۹،۹۷۰	۹۴۹۸۵	۳۷۹۹۴	۱۸۹۹۷	۱۳۷
۶	سلطانیه	۶۹۵۶۲	۵۶،۸۵۶	۲۸۴۲۸	۱۱۳۷۱	۵۶۸۶	۳۸
۷	طارم	۱۲۰۲۳۴	۱۰۵،۴۷۸	۵۲۷۳۹	۲۱۰۹۵	۱۰۵۴۸	۷۰
۸	ماهانشان	۱۸۵۳۲۹	۱۶۲،۸۹۲	۸۱۴۴۶	۳۲۵۷۸	۱۶۲۸۹	۱۰۹
۹	استان	۱۰۴۱۲۴۰	۹۰۳،۳۳۶	۴۵۱۶۶۸	۱۸۰۶۶۷	۹۰۳۳۴	۶۰۲

دستیابی به توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی (انتقال ژن چندقلو زایی به گوسفند نژاد افشاری) در سطح استان مستلزم انجام

فعالیت های ذیل می باشد:

- (۱) آموزش و برگزاری کلاس های ترویجی
- (۲) بهبود مدیریت تولید مثل
- (۳) بهبود مدیریت پلاک کوبی و رکورد برداری
- (۴) تهیه نمونه خون و ارسال به آزمایشگاه برای شناسایی ژن چند قلو زایی
- (۵) بهبود مدیریت تغذیه
- (۶) نوسازی و بهسازی اماکن دامی
- (۷) مدیریت بهداشت و درمان دام و دامدار
- (۸) فعالیتهای جنبی اجرای طرح
- (۹) وظیفه مندی واحدهای تخصصی درگیر در طرح

(۱) آموزش و برگزاری کلاس های ترویجی

در این طرح، گله های تحت پوشش تحت آموزش «دوره مهارتی مدیریت پرورش گوسفند داشتی» قرار خواهند گرفت. مدت زمان این دوره

ها روزانه ۶ ساعت بمدت ۳ روز جمعا ۱۸ ساعت برای هر دامدار و با سر فصلهای زیر خواهند بود ضمنا برای افرادی که این دوره ها ی آموزشی را

می گذرانند گواهینامه معتبر آموزشی از طرف مدیریت هماهنگی ترویج سازمان صادر می شود:

(الف)- مدیریت ثبت رکورد و مشخصات و انتخاب دام برتر

(ب)- مدیریت تولید مثل

(ج)- آشنایی با خوراک های دامی و تغذیه دام

(د)- آشنایی با تاسیسات و تجهیزات دامپروری

(ه)- آشنایی با بهداشت و پیشگیری از بیماریهای دام

(و)- آشنایی با مرتع و مرتع داری و سیستم های چرای دام

(ز)- آشنایی با نژاد ها و آناتومی گوسفند

(ح) استفاده از نرم افزارهای مدیریت گله دام سبک

۲) مدیریت تولید مثل :

الف: همزمان سازی فصلی

برای اعمال مدیریت علمی در جفتگیری گله های تحت پوشش نیاز به تولید مثل کنترل شده می باشد که با استفاده از هورمون و سیدر (تامین شده از طرف سازمان) همزمان سازی فصلی (یک مرتبه در سال) صورت می گیرد. سیدر گذاری معمولا در خرداد ماه هر سال انجام خواهد گرفت ولیکن امکان انجام این امر در هر موقع از سال میسر بوده و بر حسب صلاح دید می توان زمان سیدرگذاری را تغییر داد و با استفاده از این روش می توان دامنه بروز فصلی در میش ها را محدودتر کرده و بدینوسیله از زمان دقیق زایمان اطلاع داشته و باعث تولید بره های هم سن شد و مدیریت بهتری بر آن اعمال کرد. پس از همزمان سازی فصلی در میش های گله های تحت پوشش نیاز به هدایت و کنترل جفتگیری طبیعی با استفاده از قوچ و یا با استفاده از فرایند تلقیح مصنوعی می باشد زمان مورد نظر برای تلقیح یا جفتگیری تیر ماه در نظر گرفته شده است بنابراین ۱۵ روز قبل سیدر گذاری بایستی انجام گرفته باشد.

ب - قوچ اندازی

پس از همزمان سازی فصلی در میش های گله های تحت پوشش نیاز به هدایت و کنترل جفتگیری طبیعی و یا استفاده از فرایند تلقیح مصنوعی می باشد زمان مورد نظر برای تلقیح یا جفتگیری تیر ماه در نظر گرفته شده است و در صورتیکه شرایط تلقیح مصنوعی فراهم نباشد آنگاه از جفتگیری طبیعی با کمک قوچ های حاوی ژن چند قلو زایی استفاده خواهد شد که در این صورت لازم است یک روز قبل از شروع جفتگیری قوچها به محل مورد نظر انتقال داده شوند تا در آنجا استراحت لازم را داشته باشند. بنابراین مدت زمان توقف قوچ ها در هر دامداری حداقل دو روز در نظر گرفته شده است.

۳) مدیریت پلاک کوبی و رکورد برداری:

گله های فوق از طریق همکاران شهرستان و زیر نظر معاونت بهبود تولیدات دامی مورد رکورد برداری، ثبت مشخصات و پلاک کوبی قرار می گیرند زیرا بدون پلاک کوبی عمل شناسایی بره ها و گوسفندان با مشکلات عدیده ای مواجه شده و فرایند رکورد برداری عملا غیر ممکن خواهد شد و بدون ثبت رکورد نمی توان در خصوص مدیریت و به نژادی گله تصمیم گیری های درستی کرد.

۴) تهیه نمونه خون و ارسال به آزمایشگاه برای شناسایی ژن چند قلو زایی

الف - با توجه به اهمیت شناسایی هرچه سریعتر ژن های چند قلو زایی (FecB) در اثر تلاقی میش افشاری روستایی با قوچ های حاوی ژن چند قلو زایی لازم است نمونه خون هایی جهت انجام آزمایشات ژنتیکی فوق از بره های مورد نظر در ۳ یا ۴ ماهگی گرفته شود و این نمونه های استحصالی به آزمایشگاه ارسال می گردد

۵) مدیریت تغذیه:

در سال های نه چندان دور تغذیه به معنا و مفهوم امروزی کاربردی نداشت و بیشتر به چرانیدن دام در مزارع و چراگاه ها محدود می شد. اما امروزه با پیشرفت علم، خود به صورت یک علم درآمده و زمینه ی اشتغال هزاران نفر را فراهم آورده است. اصولا مدیریت تغذیه را می توان در دو بخش مختلف ارزیابی کرد: اول مهندسی تغذیه (جیره نویسی) و دوم مدیریت نگهداری مواد خوراکی مصرفی دام. اما همان گونه که تغذیه مناسب و اصولی می تواند موجب رشد بهینه و حداکثر تولید باشد، تغذیه ی نامناسب و غیر اصولی هم مشکلات و ناهنجاری های خاص خود را ایجاد می کند (اختلالات متابولیکی).

چه نوع خوراکی را، چگونه تهیه کرده، چگونه نگهداری کرده، با چه درصد و نسبتی با هم ترکیب کرده و چگونه به مصرف دام برسانیم. در نتیجه توصیه می شود که علاوه بر اهمیت و تاکید در آموزش جیره نویسی برای گونه های مختلف دامی با سنین متفاوت، به نگهداری و ذخیره کردن مواد مورد نگهداری هم به اندازه ی جیره نویسی آن اهمیت بدهیم. این موارد از جمله مواردی هستند که متاسفانه در روستاها نادیده گرفته می شود و

مقادیر زیادی از منابع غذایی در معرض باد و باران و نگهداری در شرایط نامطلوب جوی و فیزیکی و سایر عوامل از دست می رود و باعث ضرر دامدار می شود و از طرفی چون با احتیاجات غذایی دام های خود آشنایی لازم را ندارند فلذا از حداکثر پتانسیلهای دام بنحو مطلوب استفاده نمی شود. اتکاء عمده به مراتع متوسط و حتی ضعیف و عدم استفاده از مواد مکمل کنسانتره ای علاوه بر اینکه باعث تخریب مراتع و منابع گیاهی طبیعی می شود باعث ایجاد اثرات نامطلوب بر روی دام خواهد شد بطوریکه می توان به این واقعیت اشاره داشت که حتی اکثر سقط جنینها، اختلالات متابولسمی، کمبود های غذایی و غیره نیز از این طریق متوجه اقتصاد دامدار می شود و با این تفاسیر وقتیکه دامداری بدین روش برای دامدار مقرون بصرفه نباشد بنابراین دامدار بایستی تمهیداتی را برای گذر از این مرحله داشته باشد و چون معمولاً بالای ۶۰ درصد هزینه های دامداری بواسطه تغذیه و تعلیف دام ایجاد می شود بنابراین دامداران روستایی با روی آوردن به دامداری بسته و نیمه بسته و بهبود تغذیه و سایر تمهیدات که در این جا بدان اشاره شده تغییرات و تحولات لازم را پذیرفته و باید بدان عمل کنند.

۶) نوسازی و بهسازی اماکن دامی:

بهداشتی بودن دامداری ها باعث کاهش بروز بیماریها و پیشگیری از ابتلا به اکثر امراض دامی و بهبود کمی و کیفی تولیدات و محصولات دامی خواهد شد. فلذا جهت حمایت از بهداشتی کردن دامداری ها، سازمان حمایت های بلاعوض مالی را برای بهسازی این دامداری ها در نظر خواهد گرفت همچنین اکثر دامداری های روستایی بعلت غیر اصولی ساخته شدنشان نمی توانند شرایط مدیریت اصولی را فراهم کنند فلذا با در اختیار قرار دادن منابع تسهیلات مالی کمک های لازم در خصوص نوسازی این واحدهای دامداری بعمل خواهد آمد بطوریکه از نظر ساختمانی و اصول فنی و مهندسی بر طبق نقشه های تیپ اداره بهداشت و مهندسی جایگاه دام اجرا می گردند، در این جایگاهها مسائل فنی مانند تهویه مناسب، نور کافی، پوشش مناسب کف و دیوارها رعایت می شود.

۷) بهداشت و درمان:

با توجه به اهمیت بهداشت و درمان در بخش دامپروری و گوسفندداری در محیط روستایی که نقش و حضور دامپزشکی را در این طرح پر رنگتر و ضروری تر می نماید دامپزشکی در زمینه های ذیل در این طرح همکاری مفید و موثری می تواند داشته باشد

الف) واکسیناسیون: اجرای بموقع واکسن های مثل تب برفکی، آنترتوکسمی، شاربن، آبله، آگالاکسی و غیره که برای سلامت دام ضروری می نماید

ب) خونگیری: انجام خونگیری چه برای تست بروسولوز و شناسایی عوامل میکروبی و ویروسی و یا برای تهیه نمونه خون جهت آزمایشهای ژنتیکی ضروری می باشد

ج) آموزش: آموزش و ترویج مسائل بنیادی دامپزشکی و بهداشت دام به دامداران روستایی

د) تشخیص و درمان: متخصصین دامپزشکی در تشخیص دام بیمار و نوع بیماری آن و تجویز درمان مناسب و بموقع در سطح دامداریهای عضو نقش بسیار مهمی می توانند ایفاء کنند.

۸) فعالیتهای جنبی اجرای طرح

- هدایت فعالیتهای دامپزشکی به روستاهای هدف جهت پایش مستمر بیماریهای دامی
- هدایت بخشی از اعتبارات بسیج سازندگی جهت سمپاشی و نوسازی اماکن دامی و تسهیلات تهیه قوچهای ناقل ژن مورد نظر
- هدایت اعتبارات نوسازی و بهسازی اماکن دامی سازمان به روستاهای هدف
- برگزاری سالانه جشنواره قوچ افشار در منطقه به همراه فروش دام به همراه اطلاع رسانی ملی از طریق رسانه های جمعی

۹) وظیفه مندی واحدهای تخصصی درگیر در طرح :

۹-۱- شرح وظایف مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان:

کمک به شناسایی دامداران واجد شرایط
انجام عملیات همزمان سازی، تلقیح مصنوعی یا قوچ اندازی و رکوردگیری
جمع آوری اطلاعات و ثبت در سامانه مرکز اصلاح دام کشور
برگزاری کلاسهای آموزشی در روستاهای هدف
نظارت مستمر بر دامداریهای عضو طرح
تامین خودرو جهت اجرای طرح
اولویت دادن دامداران عضو طرح در استفاده از اعتبارات بهسازی و نوسازی
اولویت دادن به معرفی دامداران عضو طرح جهت استفاده از اعتبارات سایر دستگاهها

۹-۲- شرح وظایف مدیریت هماهنگی ترویج:

هماهنگی اجرای دوره آموزشی ویژه کارشناسان
هماهنگی اجرای دورههای آموزشی در روستاهای هدف
نظارت بر اجرای کلاسهای آموزشی و ترویجی در روستاهای هدف
چاپ بروشور ترویجی در رابطه با طرح

۹-۳- شرح وظایف معاونت بهبود تولیدات دامی:

تدوین سیاست های کلی اصلاح نژادی دام سبک
مشارکت در شناسایی دامداران واجد شرایط
تامین منابع مالی اجرای طرح
نظارت بر اجرای طرح
تهیه مواد اولیه مورد نیاز از قبیل: هورمون، سیدر، پلاک گوش، ونوجکت و
تهیه فرم های اولیه رکورد گیری و ثبت مشخصات
آموزش ثبت اطلاعات بر سیستم ثبت رکورد به همکاران
نظارت بر ثبت اطلاعات بر سامانه ثبت رکورد
مشارکت در تامین مدرس جهت آموزش کارشناسان

۹-۴- شرح وظایف اداره کل دامپزشکی استان :

شناسایی، پیشگیری و درمان بیماریهای شایع در منطقه
نظارت مستمر بهداشت دامداریهای عضو طرح
تامین واکسن های مورد نیاز و انجام واکسیناسیون دام های منطقه
مشارکت در تامین مدرس دامپزشک

بخش دوم

تدوین برنامه ها و طرح های عملیاتی

در زمینه

توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی

(انتقال ژن چندقلوزایی به گوسفند نژاد افشاری)

۱۴۰۶ - ۱۴۰۲

جدول ۱- اهداف کلی، راهبردها و سیاست اجرایی

ردیف	هدف کلی	راهبرد های دستیابی به هدف کلی	سیاست اجرایی
۱	افزایش تولید (کمی و کیفی) محصولات کشاورزی راهبردی	۱-۱ - حفظ و افزایش تولید پایدار محصولات کشاورزی	افزایش تولید محصولات دامی (گوشت قرمز) کاهش خسارت های ناشی از مخاطرات اقلیمی و محیطی
		۱-۲ - ارتقای بهره وری عوامل تولید	ارتقای راندمان و بهره وری آب مصرفی در بخش کشاورزی استفاده از فناوری های نوین و کاربرد تکنولوژی های جدید استفاده بهینه از نهاده های کشاورزی
		۱-۳ - دانش بنیان نمودن کشاورزی و توانمندسازی منابع نیروی انسانی	ارتقای سطح آگاهی و توانمندی تولید کنندگان بخش کشاورزی ارتقای سطح دانش و مهارت عوامل انسانی (کارشناسان) بخش کشاورزی بهره مندی از شیوه های نوین تولید در بخش کشاورزی
		۱-۴ - اصلاح ساختار و توسعه بازار محصولات و نهاده های کشاورزی	تقویت نقش بخش غیردولتی تنظیم بازار نهاده ها و محصولات کشاورزی مدیریت علمی بازار نهاده ها و محصولات کشاورزی
		۱-۵ - ارتقاء سطح حمایت از تجارت و تولید بازار محور و توزیع آن در فرایند زنجیره عرضه	توسعه انجمن نژادی گوسفند افشاری تقویت و تکمیل زنجیره تولید و عرضه محصولات برای بازار داخلی و صادرات
		۱-۶ - تقویت تشکلهای صنفی	تقویت انجمن نژادی گوسفند افشاری ایجاد تعاونیهای پرورش دهندگان دام سبک

جدول ۲- تعیین اهداف کمی بر حسب اهداف کلی در برنامه هفتم (براساس داده های مطلق در طول برنامه)

ردیف	اهداف کلی	هدف کمی متناظر با اهداف کلی							جمع کل برنامه	
		عنوان	واحد اندازه گیری	وضعیت		سال های برنامه هفتم				
				پایان سال ۱۴۰۰	برآورد سال ۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳	۱۴۰۴		۱۴۰۵
۱	افزایش تولید (کمی و کیفی) محصولات کشاورزی راهبردی	توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی	رأس	۲۵۰۰۰	۲۰۰۰۰	۱۸۰۶۶	۱۸۰۶۶	۱۸۰۶۶	۱۸۰۶۶	۹۰۳۳۰
		(انتقال ژن چندقلوزایی به گوسفند نژاد افشاری)	تن	۲۲۵۰	۱۸۰۰	۱۶۲۶	۱۶۲۶	۱۶۲۶	۱۶۲۶	۸۱۳۰

جدول ۲- تعیین اهداف کمی بر حسب اهداف کلی در برنامه هفتم (براساس داده های تجمیعی در طول برنامه)

ردیف	اهداف کلی	هدف کمی متناظر با اهداف کلی							جمع کل برنامه	
		عنوان	واحد اندازه گیری	وضعیت		سال های برنامه هفتم				
				پایان سال ۱۴۰۰	برآورد سال ۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳	۱۴۰۴		۱۴۰۵
۱	افزایش تولید (کمی و کیفی) محصولات کشاورزی راهبردی	توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی	رأس	۱۰۰۷۰۰	۱۲۰۷۰۰	۱۳۸۷۶۶	۱۵۶۸۳۲	۱۷۴۸۹۸	۱۹۲۹۶۴	۲۱۱۰۳۰
		(انتقال ژن چندقلو زایی به گوسفند نژاد افشاری)	تن	۹۰۶۳	۱۰۸۶۳	۱۲۴۸۹	۱۴۱۱۵	۱۵۷۴۱	۱۷۳۶۷	۱۸۹۹۳

توضیحات:

- ✓ گوسفندان نژاد افشاری اصلاح نشده در شرایط نگهداری عالی، ۲۰٪ دوقلو زائی دارند (متوسط ۱/۲ بره در هر زایش) که این نرخ در نژادهای اصلاح شده به ۱۰۰٪ دوقلو زائی افزایش می یابد (متوسط ۲ بره در هر زایش).
- ✓ شیوه محاسبات بره زایی: دوره بارداری گوسفندان معمولاً ۵ ماه (۱۵۰ روز) است و فاصله بین دو بارداری ۳ ماه می باشد؛ لذا طول مدت بارداری هر فصل بارداری را ۸ ماه و دوره بارداری سالانه را ۱/۵ دوره لحاظ می نمایند.
- متوسط نرخ بره زائی گوسفندان اصلاح شده نژاد افشاری ۲ بره در هر زایش است. لذا در مجموع برای هر یک راس گوسفند مولد نژاد افشاری اصلاح شده، نرخ زایش متوسط ۳ بره در سال لحاظ می گردد (تولد ۲ بره در هر زایش $\times$ ۱/۵ دوره بارداری در سال).
- ✓ شیوه محاسبات تولید گوشت: از هر یک راس گوسفند مولد سه بره در سال زایش می یابد. میزان تولید گوشت از هر بره پس از بلوغ و کشتار بر اساس ۵۰٪ وزن لاشه لحاظ می گردد (معادل متوسط ۳۰ کیلوگرم گوشت قرمز)
- ✓ در طول برنامه، به میزان ۸۱۳۰ تن گوشت قرمز از محل افزایش تولید ناشی از انتقال ژن چندقلو زایی به ۹۰۳۳۰ راس دام تامین خواهد شد (متوسط ۹۰ کیلوگرم برای کل سه بره از هر رأس دام مولد) که چنین تولیدی در حالت عادی نیاز به نگهداری قریب به ۲۲۶ هزار رأس گوسفند بومی اصلاح نشده مولد دارد (با متوسط تولید ۱/۲ بره در هر زایش، $\frac{۲۲۵}{۸۳۳}$ هزار راس دام عادی = ۱/۲ / ۲۷۱ هزار راس، ۲۷۱ هزار راس = $\frac{۸۱۳۰}{۳۰}$ تن)
- ✓ میزان حفظ اشتغال و اشتغال زائی معادل ۶۰۰ نفر خواهد بود به ازای هر ۱۵۰ رأس دام اصلاح شده ۱ نفر حفظ و یا ایجاد اشتغال خواهد شد .

جدول ۳ - تعیین اهداف کمی اجزای (محورهای) اصلی موضوعهای کلیدی

ردیف	اهداف کمی متناظر با اهداف کلی	اجزاء یا محورهای اصلی			وضعیت		سالهای برنامه هفتم					جمع کل برنامه
		عنوان اجزای (محورهای) اصلی	اهداف کمی اجزای (محورهای) اصلی	واحد اندازه گیری	پایان سال ۱۴۰۰	برآورد سال ۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳	۱۴۰۴	۱۴۰۵	۱۴۰۶	
۱	توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی (انتقال ژن چندقلو زایی به گوسفند نژاد افشاری)	توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی موجود (انتقال ژن چندقلو زایی به گوسفند نژاد افشاری)	ارتقاء بهره وری	رأس	۸۵۷۰۰	۱۹۰۰۰	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۴۵۱۶۵
	چندقلو زایی به گوسفند نژاد افشاری	ایجاد دامداریهای جدید بر اساس توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی (انتقال ژن چندقلو زایی به گوسفند نژاد افشاری)	افزایش سطح	رأس	۱۵۰۰۰	۱۰۰۰	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۴۵۱۶۵
		جمع		رأس	۱۰۰۷۰۰	۲۰۰۰۰	۱۸۰۶۶	۱۸۰۶۶	۱۸۰۶۶	۱۸۰۶۶	۱۸۰۶۶	۹۰۳۳۰

جدول ۴- تعیین عناوین برنامه های عملیاتی هر یک از اجزای (محورهای) اصلی

۱- عنوان جزء اصلی (محوری) موضوع کلیدی: توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی (انتقال ژن چندقلو زایی به گوسفند نژاد افشاری)

ردیف	عنوان برنامه عملیاتی	سهم از اجزاء (محورهای) موضوع کلیدی (%)
۱	توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی موجود (انتقال ژن چندقلو زایی به گوسفند نژاد افشاری)	۵۰

۲- عنوان جزء اصلی (محوری) موضوع کلیدی: توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی (انتقال ژن چندقلو زایی به گوسفند نژاد افشاری)

ردیف	عنوان برنامه عملیاتی	سهم از اجزاء (محورهای) موضوع کلیدی (%)
۱	ایجاد دامداریهای جدید بر اساس توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی (انتقال ژن چندقلو زایی به گوسفند نژاد افشاری)	۵۰

جدول ۵-۱- عناوین طرح/ عملیات اصلی بر حسب اهداف کمی در برنامه هفتم

(مبالغ به قیمت ثابت سال ۱۴۰۱) - میلیارد ریال

ردیف	اجزاء (محورهای کلیدی)										برنامه عملیاتی										
	عنوان	هدف کمی متناظر با اجزاء (محورهای)	موضوع کلیدی	واحد اندازه گیری	عنوان برنامه عملیاتی	هدف کمی برنامه عملیاتی	واحد اندازه گیری	طرح / عملیات اصلی	واحد اندازه گیری	برآورد حجم عملیات اصلی سال های قبل	برآورد حجم عملیات اصلی سال ۱۴۰۱	حجم عملیات اجزاء اصلی (محوری) تحقق هدف کمی طرح در طی سال های برنامه هفتم					برآورد حجم عملیات اصلی سال های بعد	کل منابع مورد نیاز مالی	محل اجرا	مسئول اجرا	ملاحظات
												۱۴۰۲	۱۴۰۳	۱۴۰۴	۱۴۰۵	۱۴۰۶					
۱	توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی (انتقال ژن چندقلو زایی به گوسفند نژاد افشاری	ارتقاء بهره وری	توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی موجود	رتقاء بهره وری	رأس	توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی موجود	رأس	۵۰۷۰۰	۱۹۰۰۰	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳		۸۸۵۶۸۸۱					
۲	توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی (انتقال ژن چندقلو زایی به گوسفند نژاد افشاری	افزایش سطح تولید	ایجاد دامداریهای جدید بر اساس توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی (تولیدی)	افزایش سطح تولید	رأس	ایجاد دامداریهای جدید	رأس	۵۰۰۰۰	۱۰۰۰	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳		۶۴۵۵۵۶۱					
شهرستانهای تابعه منطق با سند آمایش: ۱-زنجان ۲- اهر و طارم ۳- خدابنده ۴- خرمدره، سلطانیه و آجرود ۵- ماهنشان																					
معاونت بهبود تولیدات دامی																					

جدول ۵-۲- عناوین فعالیت اصلی بر حسب اهداف کمی در برنامه هفتم

(مبالغ به قیمت ثابت سال ۱۴۰۱) - میلیارد ریال

ردیف	میزان فعالیت											اجزاء (محورهای کلیدی)							
	عنوان	هدف کمی متناسب با اجزاء(محورهای موضوع کلیدی	واحد اندازه گیری	عنوان برنامه عملیاتی	هدف کمی برنامه عملیاتی	واحد اندازه گیری	فعالیت اصلی	برآورد میزان فعالیت سال هائى	واحد اندازه گیری	برآورد میزان فعالیت سال هائى	میزان فعالیت تحقق هدف کمی طرح در طی سال های برنامه هفتم					کل منابع مورد نیاز مالی	محل اجرا	مسئول اجرا	ملاحظات
											۱۴۰۲	۱۴۰۳	۱۴۰۴	۱۴۰۵	۱۴۰۶				
۱	الف - هزینه ای											۴,۷۵۳	شهرستانهای تابعه منطقه با سند آمایش: ۱- زنجان ۲- اهر و طارم ۳- خدابنده ۴- خدرمدره سلطانیه و ایجرود ۵- ماهستان	معاونت بهبود تولیدات دامی					
	مشاوره	۹۵	۴۵	۴۵	۴۵	۴۵	۴۵	۰,۲۲۵											
	پیگیری تامین منابع مالی	۱۹۰۰۰	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۳,۱۵											
	آموزش و ترویج	۱۹	۹	۹	۹	۹	۹	۰,۳۷۸											
	ساماندهی واحد های پرورشی در قالب تعاونیها وانجمن	۱۹۰۰۰	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۱											
	ب - تملک دارائی های سرمایه ای:							۱۳۲,۱۷											
	بهسازی اماکن دامی	۲۰۰۰	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۱۳,۵۵											
	تامین بخشی از هزینه های آزمایشگاهی	۲۰۰۰	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۱۵,۸۱											
	خرید هورمون و سیدر	۲۰۰۰	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۷۲,۲۶											
	تامین منابع مالی عملیات رکورد گیری و ثبت مشخصات	۱۹۰۰۰	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۱۳,۵۵											
	عقد قرار داد با شرکتهای دانش بنیان و مراکز تحقیقاتی(حجم موضوع قرارداد)	۰	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۱۲											
	خرید تجهیزات و وسایل آزمایشگاهی و رایانه	۰	۹۰۳۳	۰	۰	۰	۰	۵											
جمع کل											۱۳۶,۹۲۳								

ادامه جدول ۵-۲-عناوین فعالیت اصلی بر حسب اهداف کمی در برنامه هفتم

(مبالغ به قیمت ثابت سال ۱۴۰۱) - میلیارد ریال

ردیف	اجزاء (محورهای کلیدی)									
	عنوان	هدف کمی مبتنی بر اجزا (محورهای موضوع کلیدی)	واحد اندازه گیری	عنوان برنامه عملیاتی	هدف کمی برنامه عملیاتی	واحد اندازه گیری	فعالیت اصلی	واحد اندازه گیری	برآورد میزان فعالیت سال های قبل	برآورد میزان فعالیت سال ۱۴۰۱
	میزان فعالیت تحقق هدف کمی طرح در طی سال های برنامه هفتم									
	۱۴۰۲	۱۴۰۳	۱۴۰۴	۱۴۰۵	۱۴۰۶	برآورد میزان فعالیت سال های بعد	کل منابع مورد نیاز مالی	محل اجرا	مسئول اجرا	ملاحظات
۲۰	توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی (انتقال ژن چندقلواری به گوسفند نژاد افشاری)									
	افزایش سطح تولید									
	رأس									
	ایجاد دامپرریهای جدید بر اساس توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی)									
	افزایش سطح تولید محصولات کشاورزی									
	رأس									
	الف - هزینه ای									
	۱- مشاوره سرمایه گذاری	نفر	-	۱۰	۹۰	۹۰	۹۰	۹۰	۹۰	۹۰
	۲- عملیات کارشناسی و بازدید	رأس	-	۱۰۰۰	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳
	۳-تامین مدارک به منظور اخذ تسهیلات	رأس	-	۱۰۰۰	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳
	۴- پیگیری تامین منابع مالی	رأس	-	۱۰۰۰	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳
	ب- سرمایه ای: تسهیلات بانکی	رأس	-	۱۰۰۰	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳	۹۰۳۳
	۶۹۹۵,۸۹									

جدول ۵-۳- منابع مالی مورد نیاز تحقق اهداف کمی برنامه عملیاتی و شیوه تامین آن در طول برنامه (میلیارد ریال)

ردیف	برنامه عملیاتی اجراء (اصلی)	هدف کمی برنامه عملیاتی	واحد اندازه گیری	از کل منابع						منابع بودجه عمومی		بودجه شرکتی				تامین مالی از بخش غیر دولتی*		سرمایه گذاری خارجی**	کمک		جمع اعتبار مورد نیاز (میلیارد ریال)
				۱۴۰۲	۱۴۰۳	۱۴۰۴	۱۴۰۵	۱۴۰۶	۱۴۰۷	جمع	مصارف عمومی دولت	درآمد اختصاصی	تامین مالی از بازار سرمایه	تسهیلات اخذی - بازار پول	سایر منابع سرمایه گذاری به جز تسهیلات و بودجه	نیادهای عمومی	تعاونی و خصوصی		داخلی	خارجی	
۱	توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی موجود	ارتقاء بهره وری	رأس	۳۱,۳۸۷	۲۶,۳۸۴	۲۶,۳۸۴	۲۶,۳۸۴	۲۶,۳۸۴	۲۶,۳۸۴	۱۳۶,۹۲۳		۱۳۶,۹۲۳									۱۳۶,۹۲۳
۲	ایجاد دامداریهای جدید بر اساس توسعه دانش و فن آوری در عرصه های تولیدی	افزایش سطح تولید	رأس	۱۳۹۹,۱۸	۱۳۹۹,۱۸	۱۳۹۹,۱۸	۱۳۹۹,۱۸	۱۳۹۹,۱۸	۱۳۹۹,۱۸	۶۹۹۵,۸۹	۸,۸۹			۵۵۹۰			۱۳۹۷				۶۹۹۵,۸۹
جمع کل				۱۴۳۰,۵۶	۱۴۲۵,۵۶	۱۴۲۵,۵۶	۱۴۲۵,۵۶	۱۴۲۵,۵۶	۱۴۲۵,۵۶	۷۱۳۲,۸۱۳	۱۴۵,۸۱۳			۵۵۸۹,۶			۱۳۹۷,۴				۷۱۳۲,۸۱۳

*از جمله سهم مشارکت در طرحهای مشارکت عمومی و خصوصی

**شامل سرمایه گذاری مستقیم و فاینانس طرح ها و پروژه ها ، که در منابع شرکت های دولتی منعکس نمی گردد.

